

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@ym.fi

LAUSUNTO

8.5.2020

Dnro 174/2020

Asia: Paliskuntain yhdistyksen lausunto YVA-menettelyyn osallistumisesta

Viite: lausuntopyyntönnö 14.4.2020 VN/7757/2020

MESSAURE-KEMINMAA 400 KV VOIMAJOHDON YVA-MENETTELY

Ympäristöministeriö on vastaanottanut Ruotsin ympäristöviranomaiselta Espoon sopimuksen (E/ECE/1250, SopS 67/1997) mukaisen ilmoituksen Ruotsin Messaure-Keminmaa 400 kV voimajohdon Ruotsiin sijoittuvan ja Tornionjoen ylityskohdan käsittävän osuuden YVA-menettelyn käynnistymisestä Ruotsissa. Voimajohto sijoittuisi Ruosissa Jokkmokin kunnan Messauren sähköaseman ja Ruotsin Ylitornton Risuddenin välille, missä se ylittää Tornionjoen. Suomen puolella voimajohto sijoittuu Ylitornton ja Keminmaan välille. Suomen puolinen osuus on käsiteltävänä käynnissä olevassa YVA-menettelyssä.

Hankeesta vastaava Svenska kraftnät on laatinut hankkeesta neuvotteluasiakirjan. Suomen viranomaisilla, asukkailla ja yhteisöillä on mahdollisuus antaa lausuntoja ja esittää mielipiteensä siitä, pitäisikö Suomen osallistua Ruotsin YVA-menettelyyn sekä neuvotteluasiakirjan sisällöstä Suomeen mahdollisesti kohdistuvien vaikutusten osalta. Lausunnot annetaan Ympäristöministeriölle.

Tornionjoen ylityskohta sijoittuu Lohijärven paliskunnan alueelle. Keminmaa-Tornionjoki 400 kV voimajohto sijoittuu ennen Tornionjoen ylitystä (Vuennonkoski) poronhoitoalueella Lohijärven paliskunnan alueelle 2,5-3 km matkalla pääosin samaan johtokäytävään olemassa olevan 400 kV voimajohdon kanssa. Sitä edeltävät osat voimajohdosta ovat poronhoitoalueen ulkopuolella.

Lohijärven paliskunnan suurin sallittu eloporomäärä on 1400 ja poronmestajia on 51. Paliskunnan poronhoito perustuu luonnonlaitumiin ja porojen vapaaseen laiduntamiseen.

Poronhoidon huomioon ottaminen hankkeessa

Poronhoitolaki (PHL, 848/1990) on erityislaki, joka tulee ottaa huomioon poronhoitoalueella toimittaessa. Poronhoitolaki turvaa elinkeinon aseman ja säättää poronhoidolle vapaan laidunnusoikeuden PHL 3 §: ”Poronhoitoa saadaan tässä laissa säädetyin rajoituksin harjoittaa poronhoitoalueella maan omistustai hallintaoikeudesta riippumatta.” Lain esitöiden (HE 1989) mukaan poronhoito-oikeus on tarkoitettu

pysyväksi oikeudeksi. Poronhoitolaissa (53 §) säädetään myös, että ”suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä, valtion viranomaisen on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajan kanssa.” Alueella voimassa olevan Länsi-Lapin maakuntakaavan suunnittelu- ja yleismääräykset edellyttävät, että poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon alueidenkäytölliset edellytykset. Laki ympäristövaikutusten arvioinnista (YVAL 252/2017) velvoittaa myös omalta osaltaan alueella toimivaan elinkeinon kohdistuvien vaikutusten selvittämiseen.

Hankkeen vaikutukset poronhoidolle ja niiden arviointi

Ympäristölle aiheutuvat muutokset vaikuttavat aina poronhoidon harjoittamisen edellytyksiin. Hankkeen vaikutukset poroille ja poronhoidolle tulee arvioida. Etenkin Ruotsin puolelle sijoittuvalla voimajohdon osalla on todennäköisesti merkittäviä haitallisia vaikutuksia alueen poronhoidolle, sillä neuvotteluasiakirjan mukaan se sijoittuu Samebyiden keskeisille laidun- ja toiminta-alueille ja jutamisreiteille. Selvitykset edellyttävät neuvotteluita ja vuoropuhelua vaikutusalueen paliskuntien kanssa. Hankkeella on myös yhteisvaikutuksia olemassa olevien voimajohtojen kanssa.

Suomen puolen poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset on arvioitu käynnissä olevassa YVA-menettelyssä ja Lohijärven paliskunnan kanssa on käyty vuoropuhelua sen aikana. Voimajohtohankkeen sijaitessa lähes poronhoitoalueen rajalla ja pääosin olemassa olevan voimajohdon rinnalla, sen alueella ei juurikaan laidunna poroja. Alueella ei myöskään sijaitse poronhoidon rakenteita, eikä siellä tehdä poronhoitotöitä. Hankkeen vaikutukset poronhoidolle ovat siten Lohijärven paliskunnan mukaan vähäiset. Paliskunta on kuitenkin syytä osallistaa hankkeen suunnittelun jatkovaiheisiin ja ottaa sen kannanotot huomioon suunnittelussa ja toteutuksessa.

Poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten ohella hankkeella on todennäköisesti muita merkittäviä vaikutuksia alueen luonnonympäristöön ja ihmisten elinoloihin. Paliskuntain yhdistys katsoo, että Suomen tulisi osallistua YVA-menettelyyn, sillä hankkeen merkittäviä vaikutuksia voi kohdistua myös Suomen puolelle. YVA-menettelyssä tulevat arvioiduksi hankkeen kokonaisvaikutukset alueella, hankkeen toteuttamiskelpoisuus ja siinä etsitään mahdollisesti tarvittavia haittojen lieventämiskeinoja.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

ma/ao